

HI3 Jakso III

Suomen tasavallan
muodostuminen ja
ääriliikkeet

Taidetehtävä s. 66-67

Luetaan jakson III aloitus

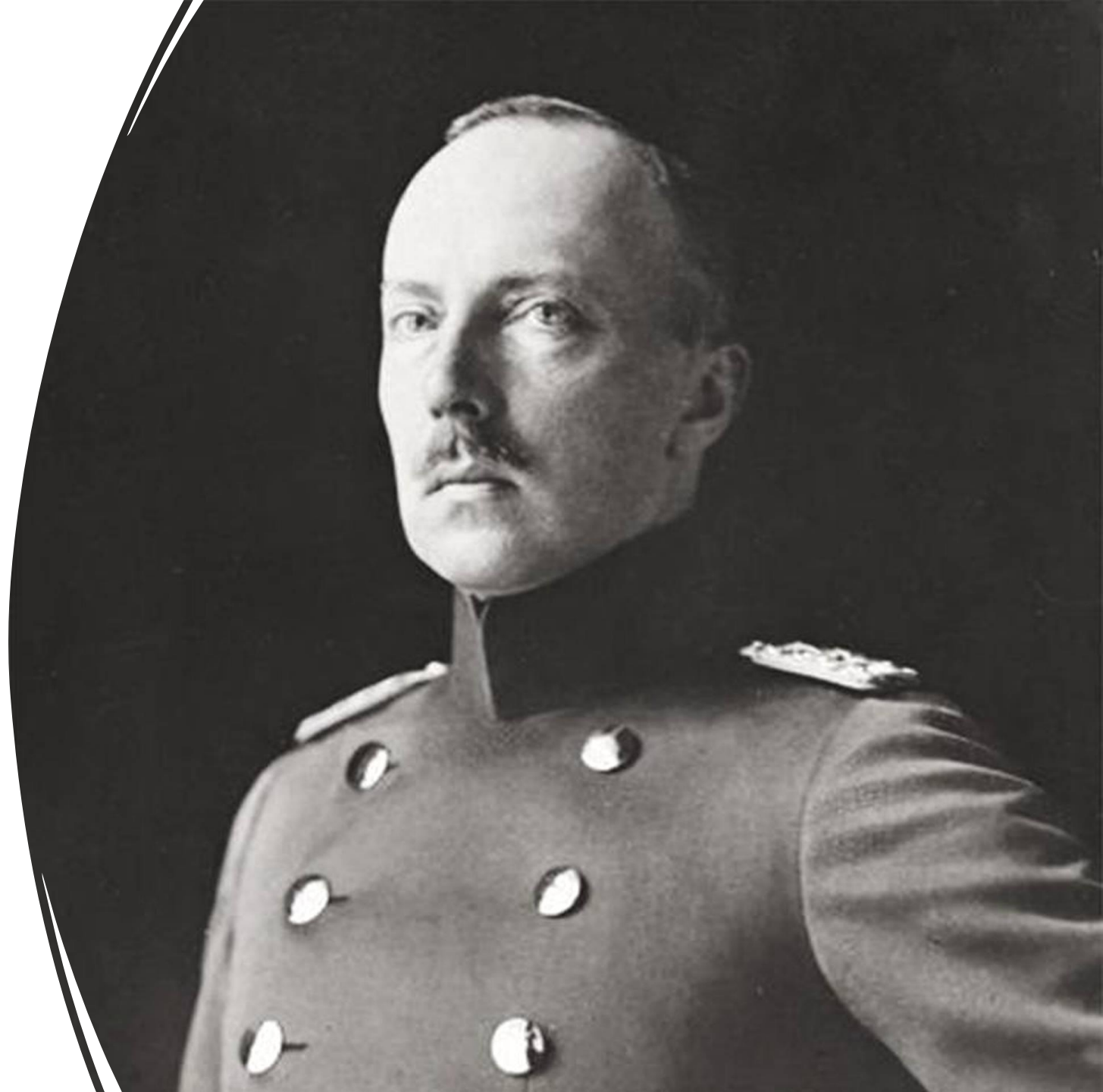
- Lapuan liikkeestä kertova pätkä sekä jakson tieto- ja taitotavoitteet

Monarkistit ja tasavaltalaiset kamppailevat Suomen hallintomuodosta

- IMS aikana moni Euroopassa kääntyi monarkiaa vastaan
- Suomen perustuslaissa 1917 Suomi määritettiin tasavallaksi
- Sisällissodan aikaan muodostuu kuitenkin uutta kannatusta monarkialle - Sisällissotaa pidettiin merkinä demokratian epäonnistumisesta
- Monarkistit olivat konservatiiveja, eivät välttämättä halunneet poistaa demokratiaa kokonaan. Hakivat kuitenkin suurempaa yhtenäisyyttä
- Sisällissodan jälkeen Suomessa tynkäeduskunta, vain hieman yli sata kansanedustajaa. SDP ei saanut vielä toimia eduskunnassa
- Niukka enemmistö tynkäeduskunnassa oli monarkisteja, jotka lähtivät ajamaan Suomesta kuningaskuntaa
- Tasavaltalaiset pystyivät estämään asian käsittelyn kiireellisenä, mutta monarkistit saavat vedottua vuoden 1772 hallitusmuotoon. Suomelle lähdetään valitsemaan kuningasta lokakuussa 1918

Friedrich Karl – Suomen kuninkaaksi valittu

- Miksi Karl ei päätenyt kuitenkaan päätynyt Suomen kuninkaaksi?
- Miten Saksan vaikutus näkyi Suomen poliittisissa tapahtumissa 1914-1918?
- Miksi valtiomuotokiistan molemmat osapuolet turvautuivat Saksaan?
- Lisänä: Oma pohdintanne sivun 72 postikortista tai kysymykseen, miten liika yhteistyö Saksan kanssa olisi voinut haitata Suomea

Tehtävien vastauksia

2. Saksan sotaonni kääntyi IMS:ssa, Saksassa syttyi myös vallankumous. Näiden seurauksena Karl peruutti oman kuninkuutensa, monarkistien maine heikkeni. Monarkin puolesta puhuneet ryhmät suhteellisen hajanaisia. Ympärysvallasta Iso-Britannia ja Yhdysvallat vaativat Saksan suhteiden katkaisemista ja uusia eduskuntavaaleja
3. Saksa tuki Suomen itsenäistymistä ja osallistui sisällissotaan valkoisten puolella (Näin vähintään nopeutti sodan päättymistä), Saksan keisarikunta oli tärkeä kauppakumppani, josta suomalaiset yritykset ja pankit olivat riippuvaisia
4. Monarkistit Saksan kannalla, koska uskoivat Saksan auttavan kuningaskunnan perustamisen kanssa. Tasavaltalaiset näkivät auttavan itsenäistymisessä ja uskoivat Saksalta tulevan tukea sen poliittiselle puolueelle. Saksa saattoi vaikuttaa hyvin toimivalta, vahvalta ja aika nuorelta valtiolta. Saksa oli myös Venäjän vihollinen, joten tuki näytti todennäköiseltä

Dokumenttiritiititehtävä Pedanetissä

Valkoinen Suomi

Suomi vuosina 1919-39

- Mistä nimitys "Valkoinen Suomi" tuli?
- Millainen suomalainen yhteiskunta oli tuona aikana? Kuinka valkoisen Suomen aika vaikutti nuorten elämään?
- Mitkä olivat tärkeitä järjestöjä ja viranomaisia? Mitä ne tekivät?
- Ei pakko kirjoittaa: Kuvitelkaa millaisia suhtautumisia yhteiskuntaan on tuolloin ollut ja verratkaa niitä nykypäivään

Kokoomusta lähellä olleen pilalehti Tuulispään vaalipiirros 1920-luvulta.

Millaisena kuva esittää kommunismin vaaran?

Kommunistit sisällissodan jälkeen

- Työväenliike on perinteisesti jakautunut ammatilliseen ja poliittiseen työväenliikkeeseen
- Poliittinen työväenliike jakautui sisällissodan jälkeen kahtia. SDP hylkäsi joulukuun 1918 puoluekokouksessa väkivallan keinona parantaa työväen asemaa ja ryhtyi ajamaan yhteiskunnallisia uudistuksia lainsäädännön avulla.
- Sisällissodan punaiset johtajat pakenivat Venäjälle ja perustivat SKP: Suomen kommunistisen puolueen. Sen tavoitteena oli vallankumous, ja sen toiminta kiellettiin Suomessa
- SKP toimi kuitenkin erilaisten piilojärjestöjen kautta ja sillä oli suuri vaikutus ammattiliittojen keskusjärjestössä SAJ:ssä
- Kommunistit tukivat lakkoja, joilla ammattiliitot tähtäsivät työolojen parannukseen. Kommunistit saattoivat hakea selkkausten provosoimista
- EK tyrehdytti SKP:n maanalaista toimintaa, eikä todellista vallankumouksen uhkaa juuri ollut

Sivun 79 tehtävä 4

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2006/09/08/kymppitonin-kolmoisvoitto-1936>

<https://www.youtube.com/watch?v=EmblkKgcC58>

Kirjassa ei mainita esim heimosotia
tai suojeluskuntaselkkausta – Vilkaistaan netistä
<https://www.youtube.com/watch?v=CdyDI-nIzMk>
<https://www.youtube.com/watch?v=2WJ-Cv-LXj8>

Pedanet - Dokumenttitehtävä

Viisi huvia 30-luvun ihmisten elämässä

- <https://materiaalit.otava.fi/web/state-jurdgobyguzdcnbc/62543e37bf497d3ff2ed0a36>

TALVILOMALLE!

Tavoitteena yhtenäinen Suomi

- Mikä olisi mielestänne hyvä tavoite valkoisen Suomen kaltaisessa maassa?
- Erimielisyyksiä paljon, joista moni eriarvoisuudesta ja köyhyydestä johtuen
- Mitä eheytysohjelma tarkoittaa?
- Miten eheytysohjelmaa toteutettiin Suomessa itsenäistymisen jälkeen? (Selkeyttäkää ainakin seuraavat käsitteet: torpparilaki, Lex Kallio, kieltolaki, oppivelvollisuus, progressiivinen verotus)
- Miten kaupungistuminen vaikutti naisten asemaan?

Filmikatsaus ja sitten tilastojen analysointia

Äärioikeisto demokratian
uhkana 1920-1930 -luvulla

1929 Lapuanliike syntyy

Kirjan tehtävät 1-4

Sitten jotain soveltavaa

- Svinhufvudin puhe
- Vertaus muuhun Eurooppaan
- Kertaus liikkuvaan malliin

MITEN SUOMI SÄILYI DEMOKRATIANA JA EHEITYI?

